Parašė Vaida Tulabaitė
Antradienis, 11 Gruodis 2012 21:56

Neseniai rašiau apie tai, kaip kaunietis Egidijus Saikauskas užplaukė ant nepažymėtų tinklų, pranešė aplinkos apsaugai ir vėliau dėl šio įvykio sulaukė nemalonumų.

Toliau pateikiu istorijos tęsinį, kuri dar nesibaigė. Tikėkimės, kad naujasis aplinkos ministras sugebės prašluoti pilkuosius pelėsius savo valdose.

Pasiklydęs žūklės leidimas

Ar gali būti taip, kad minėti verslininkai neturėjo leidimo žvejybai ir leidimas jiems buvo išduotas vėliau, atbuline data, kai prasidėjo bruzdėjimas? Egidijus sako, kad jam kilo toks įtarimas, nes ginčių komisijos posėdžio metu tas leidimas nebuvo pateiktas. O komisijos narei paprašius jį pateikti Aplinkos apsaugos agentūros atstovas A. Girdžiušas pareiškė, kad jo neturi.

Kaip taip gali būti? Valstybės tarnautojas ateina į posėdį su 5 cm storio popierių šūsnimi, o neatsineša svarbiausio dokumento.

Taigi, komisijos narei reikalaujant, kiek vėliau buvo pateikta leidimo kopija, jeigu tą visą pajuodusį dokumentą galima vadinti kopija. Tokiame fone vargu ar įmanoma daug ką įskaityti. Kauno RAAD teisinasi, kad sugedęs jų faksas.

Bet visgi pavyko išsiaiškinti kai kuriuos leidimo duomenis. Pasirodo, leidimas kaip ir tvarkingas, išskyrus vieną keistą momentą - jo išdavimo numeris neatitinka eilės tvarkos lyginant su kitų leidimų numeriais.

Pagal nustatytą tvarką AAA išdavusi leidimus verslinei žūklei ir kitokiai žūklei tinklais dokumento kopiją privalo nusiųsti regioninio parko direkcijai, jeigu žvejybos plotas priklauso to parko teritorijai.

Susisiekus su Kauno marių regioninio parko vyr. specialistu Silvijumi Klenausku paaiškėja, kad 2012 m. gruodžio 4 dieną maždaug 14 val. tokio dokumento kopijos, kuri liudytų apie leidimą išduotą UAB "Vidora" žvejybai Kauno mariose parko direkcija dar neturėjo. Reiškia - neturėjo ir tą dieną, kai žvejai verslininkai buvo sumerkę tinklus. Tai gal žūklės momentu toks leidimas ir neegzistavo?

E. Saikauskas: verslinė žvejyba panaši į mafijinę struktūrą

Dabar kalbamės su Egidijumi apie tai, kaip pasikeitė gyvenimas susidūrus su valstybės tarnautojų nenoru gilintis į įtartiną aplinkos apsaugos pareigūnų darbą.

Kiek supratau iš jūsų pasakojimo - laivyba jums yra pomėgis ir plaukioti Kauno mariose pradėjote visai neseniai? Ar anksčiau teko susidurti su versline žūkle?

Plaukioti pradėjau liepos gale, kai turėjau visus reikiamus dokumentus, minėtas lemtingas kartas buvo viso labo dešimtas.

Žvejyba manęs visiškai nedomina ir nelabai apie ją žinojau. Prieš keletą metų nugirdau per televiziją kalbant apie žvejų mėgėjų ir verslininkų konfliktus, tai tada man nebuvo aišku, ko ten galima nepasidalinti tame vandenyje. Pagalvojau, kad gerai, kai verslas moka mokesčius, kuria darbo vietas ir panašiai. Praktiškai nieko nežinojau apie esamą situaciją. Kai dabar pagalvoju, koks buvau naivus...

Kodėl įsivėlėte į teisybės ieškojimus, kodėl sau nenuplaukėte ramiai?

Pranešti apie akivaizdų brakonieriavimą man atrodė savaime suprantama ir būtina, tuo metu negalėjau įsivaizduoti iki ko viskas išsirutulios. Po pokalbio Aplinkos ministerijos korupcijos prevencijos telefonu buvau nusprendęs negaišti laiko šiuo klausimu, nes jautėsi abejingumas. Brakonierių sukurtas "šou" policijos nuovadoje pastūmėjo link tiesos paieškų, o Aplinkos apsaugos agentūros "tyrimas" tik sustiprino mano užsidegimą.

Kokį vaizdą susidarėte apie korupciją aplinkosaugoje?

Korupcija verslinėje žūklėje yra ne tiek giliai, kiek aukštai, manau, ji siekia ministeriją ir seimą. Graudžiai juokinga matyti seimo aplinkos apsaugos posėdžio išrašą, kuriame svarstant verslinės žvejybos klausimus kai kurie seimūnai "pergyvena" dėl smulkiojo verslo, jei bus uždrausta verslinė žvejyba kažkuriuose ežeruose, kur per metus pagauna 300-400 kg žuvies... Ar tai galima vadinti verslu, jei pajamos per metus 1000-2000 Lt? Koks tada pelnas atmetus išlaidas? Ar čia yra ką svarstyti?

 O Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai arba visiškai nekompetetingi, arba turi savų interesų. Kadangi kvaili jie neatrodė, todėl, manau, kad antras variantas. Manau, kad toks abejingumas vien dėl aplaidumo yra neįmanomas.

Minėjote, kad nemažai skyrėte laiko gilinimuisi į reikiamus teisės aktus ir susijusią informaciją? Ką įdomaus pavyko sužinoti? Kokias padarėte išvadas apie verslinę žūklę?

Man labai sunku įvertinti kiek tiksliai ar apytiksliai laiko tam skyriau, tačiau keletą savaičių daugiau gilinausi į teisinius dalykus, nei dirbau savo tiesioginį darbą. Pakankamai nemažai laiko

tam skiriu ir dabar, tik netiesiogiai, mintyse dažnai apie tai pagalvoju. Bet neturiu tiek resursų, kad galėčiau gilintis į tai iki begalybės, nes juk dirbti reikia.

Iš vieno atsitikimo nereikėtų daryti statistikos, bet aš nemažai sužinojau bendraudamas su žmonėmis ir skaitydamas tema, kuri ankščiau man buvo labai svetima. Akivaizdu, kad verslinė žvejyba, tai kone mafijinė struktūra. Man labiau neramu ne dėl žuvies išteklių, jie palyginti greitai gali atsistatyti, manau, daug svarbiau yra palankios sąlygos nusižengimams, pradedant laimikio sugavimu ir baigiant realizacija, kur niekaip neapskaityta žuvis sugaunama ir realizuojama šešėlinėje rinkoje, nekalbant apie daugumos žmonių teisių ir galimybių suvaržymą, tiek žvejų mėgėjų, tiek pramogautojų vandenyje. Žvejų tinklai išvis yra pavojus vandenyje, nes jų žymėjimas labai miglotas.

Ką manote, ko reikėtų imtis, kad situacija pasikeistų?

Viena iš būtinų sąlygų esamai situacijai, žmonių abejingumas. Tos kalbos, kad niekas nepasikeis, kad viskas blogai, tikrai nepadės. Žurnalistai irgi gana abejingi, kreipiausi į keletą Delfi.lt žurnalistų, susidomėjimo nesulaukiau.

Iš tikrųjų, Lietuva yra ne tik krepšinio šalis, bet ir žvejų šalis, juk beveik kiekvienoje darbovietėje kolektyvuose yra žvejų mėgėjų ir žvejų fanatikų, aktyviai žvejojančių žmonių labai daug.

Ar jaučiatės ramus, manote ramiai plaukiosite Kauno mariose? Ar saugiai laikote savo valtį?

Nuo to įvykio ramus tikrai nesijaučiu, manau, kad vykstant tokiems dalykams retas kuris ten yra saugus. Dėl valties saugumo aš pergyvenu mažiausiai, pats buvau atsargus ir anksčiau, tačiau ėmiausi papildomų saugumo priemonių, jos paskutiniu metu labai populiarėja.

Brakonieriai jaučiasi nebaudžiami

Istorijų apie tai, kaip brakonieriai patys giriasi savo žygiais begalė. Kodėl? Gal todėl, kad jaučiasi nebaudžiami.

Gintaras Nauckūnas - viena žymiausių asmenybių žvejų mėgėjų ir sportininkų tarpe: *"Dažnai su draugais Kauno mariose žvejojame, galiu paliudyti, kad tinklų labai daug ir pažymėtų ir nepažymėtų. Kartą kai buvo verslinės žūklės draudimo metas užkabinome tinklus, nežymėtus, visai šalia tos vietos, kurioje stovi žvejų verslininkų vagonėlis. Tie žvejai verslininkai tuo metu kažką ten šalia krapštėsi. Paskambinome gamtos apsaugai, šie atsiuntė neetatinius inspektorius. O kai traukėme tinklus, tie verslininkai net atsistoję šalia kranto stovėjo ir žiūrėjo. Būna tokių vietų, kur beveik žvejoti neįmanoma, pavyzdžiui, vienoje vietoje prie Darsūniškio kartą žvejojome, tai kiek plauki, tiek tinklai. Apskritai, situacija patvirtina kalbas. Žvejai mėgėjai žino, kad nežymėtų tinklų yra gal net ir daugiau nei žymėtų, o kalba ir patys žmonės, kurie pas verslininkus dirba ir tinklus stato, tai jie ir patys yra ne kartą prasitarę, kad stato nežymėtus tinklus, t.y. brakonieriauja."*

Žilvinas Žitkus - buvęs "TV gelbėtojas" ir laidos "Žilvino atostogos" kūrėjas: *"Buvo gimtadienis, kuriame dalyvavau, o kadangi visi žinojo, kad esu žvejys, tad pasodino mane šalimais žmogaus, kuris dirbo inspektoriumi. Po kelių čėrkų pasiūlė pažvejoti, neva vietas parodys. Aš atsakiau, kad Kauno mariose (kalba ėjo apie Kauno marias) žinau, kur raudės, kur ešeriai, o jei nuplaukus į paukščių salas, ten ir lydžių gerų pasitaiko. Tas tik nusikvatojo, sako: "tu gal durnas, kam tos meškerės, aš juk inspektorius, konfiskuotus tinkliukus užmerksim ir žuvies bus dafiga". Pas mane žabtai taip ir nukaro.*

Kitos istorijos vyko prieš 17 metų. Kai pagal karinį tarybinių laikų žemėlapį randi ežeriuką, link kurio net jokio keliuko nėra, o ten stovi naujausias visureigis, žinok, jog tinklų bus kilometrai. Abu kartus visureigių savininkų buvau prigąsdintas neskambinti inspektoriams, antraip pradurs padangas, o be to, su jų žinia viskas daroma. Paklausiau, kur žuvį dės, tai vienas savo privačian ežeran, kitas neslėpė, jog metalų ir kontrabandinis biznis darosi pavojingas, todėl tai išeitis gerai uždirbti ir greitai. Aišku, kaip kovotojas už teisybę, abu kartus užplaukęs už švendrių, skambinau inspektoriams. Abu kartus tinklai buvo pradedami surinkinėti iš karto po skambučio. Vieną kartą inspektoriai atvažiavo tik po valandos, skundėsi kuro trūkumu ir reikėjo iš kažkur protokolus pasiimti. Kitą kartą jie visai nesiteikė atvažiuoti, nors triskart sakė, kad jau tuoj tuoj. Antruoju atveju tinklų savininkas nuvažiuodamas dar kelis kartus iššovė iš pistoleto į mano pusę. Tiesa akivaizdi: niekas nešaudytų į paprastą meškeriotoją, jei negautų grįžtamosios informacijos. "

Kęstas Siaurukas - buvęs aplinkos apsaugos inspektorius Klaipėdos regione, darbo netekęs dėl sąžiningumo: *"Mano darbas buvo įvertintas nepatenkinamai dėl to, kad*

buvau per daug pareigingas. Tą vertinimą buvau apskundęs, ir jis buvo panaikintas. Baisiausia tai, kad neetatiniai aplinkos apsaugos inspektoriai dabar beveik nebeturi jokių teisių. Jiems uždrausta tikrinti žvejus verslininkus žvejybos vietoje. Grupė neetatinių inspektorių dar 2010 taisiais prašė ministerijos sugriežtinti verslinės žvejybos taisykles,kad verslininkai prieš grįždami į krantą telefonu praneštų inspekcijai, kiek karšių ir starkių (limituojamų žuvų)sugavo, bet prašymas nebuvo patenkintas, nors esant dabartinėms taisyklėms užtikrinti laimikių apskaitos kontrolės neįmanoma. Praktiškai neįmanoma ir suskaičiuoti, kiek pažymėtų tinklų yra vandens telkinyje, nes nėra parašyta, kiek tinklų gali būti tame ar kitame žvejybos bare. Parašyta tik, kiek jų gali būti visame vandens telkinyje, o didesniame plote vienu metu suskaičiuoti juos labai brangu. Ir, mano asmenine nuomone, Gyvosios gamtos inspekcijų tarnautojai jei nenori sulaukti nemalonumų iš savo viršininkų, privalo dirbti lyg žvejybos verslo apsauginikai. "

Vaida Tulabaitė